

2º Baxillerat: Al-Andalus i els regnes cristians (Del 418 fins al 1348)

1-. El regne visigotic:

Depres de la caiguda de l'imperi Roma, els visigots es van establir a la Península iberica i van construir un estat que va durar el segle VIII que va ser quan es va produir la conquesta arab.

1-. El regne de Toledo:

a) Com es va constituir:

L'any 418, l'emperador romà d'occident Honori, va establir un pacte amb Vamba, rei visigòtic. Aquest, aquest a canvi de combatre als altres pobles germanics i de mantenir l'ordre van rebre territoris al sud de la Gal·lia i van establir la seva capital a Tolosa.

Durant els regnats de Teodoric II (453-466) i d'Euric (466-484), els visigots es van expandir cap a el sud. Així al 470 van ocupar la Tarraconense i a les acaballes del S.V ja dominaven bona part de la Península Iberica, tret dels territoris del nord-oest, on s'havia instal·lat els Sueus (altre poble).

L'any 507, a Vouille, els francs i els burgundis van derrotar els visigots i els van expulsar de la Gal·lia i els van empenyer definitivament cap a la península Iberica, on van crear el regne independent amb capital a **Toledo**.

L'any 585 es van anexionar al els Sueus i el 625 van conquerir el litoral sud-est, ocupat pels bizantins, **així van unificar tot el territori de la península**. (per entendre-ho cal mirar el mapa pag.38).

b) La seva organització política:

– Els visigots van instaurar un estat manat per un rei que tenia amplis poders militars, legislatius (que feia lleis) i judicials (que tenia el poder de jutjar). Per tenir més prestigi els reis van agafar els costums dels emperadors romans i eren beneïts pels bisbes com si el poder dels reis vingues de Deu.

- Organs de Govern:

- Aula regia: Formada pel rei i els nobles de confiança que l'ajudaven a governar.

2) Concilis: Assemblees eclesiatiques que podien dictar lleis.

c) Organització territorial:

S'organitzava en províncies, igual que durant l'època romana, manades per un dux. I el que eren els municipis van ser substituïts pels territoris que eren governats per un comes.

d) La caiguda del regne de Toledo.

La monarquia visigòtica era electiva i no hereditària. Els reis van provar varies vegades de que fos hereditària pero els nobles ho van impedir. Sempre hi havia lluites internes per aconseguir ser Rei. Aquest sistema d'elecció del rei es va imposar l'any 633 al Concili de Toledo.

Les lluites internes van afavorir que a l'any 711 tropes musulmanes van creuar l'estret de Gibraltar i van derro

tar als visigots a la batalla de Guadalete. Així es va iniciar la conquesta àrab de la península ibèrica.

RESUM:

El regne de Toledo, regne visigot, es forma durant el S.V i ocupa gairebé tota la península ibèrica després de que 1) Els Sueus s'ajuntin amb ells

- Els Francs els facin fora de la Gal·lia i els empenyin cap a la Península
- Ocupin les terres de l'Imperi Bizanti (que és el que queda de l'Imperi Roma)

El Regne visigot funcionarà amb un rei que s'eligeix per votació entre els nobles que tindrà poders absoluts amb una forta influència de l'església

El territori es dividirà en províncies (com els romans) manades per dux i en territoris manades per comes (en compte de municipis es diran comes)

Les lluites internes per aconseguir ser rei debilita el regne i al 711 els musulmans entren a la península guanyant la primera batalla a Guadalete.

2-. Visigots i hispanoroman: (Dos pobles que hauran de viure junts).

a) L'arribada dels visigots a terres Hispanoromanes:

A la península hispanoromana van arribar poc més de 100.000 visigots que no és un nombre molt important i es van establir a la meseta, que era un lloc poc poblat i amb poques ciutats, fet que els va permetre mantenir-se una mica aïllats.

b) La convivència i unificació:

Els dos pobles eren culturalment molt diferents tant en llengua com en la religió i el dret.

Es van fer esforços per integrar als dos pobles i el rei Leovigild va imposar com a religió l'arrianisme (variant del cristianisme) però es va trobar la oposició de l'església i l'aristocràcia hispanoromana (los romanos pusieron, antes de la caída de su imperio, como religion oficial la Cristiana). Recared (579) hereu de l'anterior rei en el tercer concili de Toledo va unificar la religió i va imposar el cristianisme. La unificació jurídica al 654 quan Recesvint estableix el codi (Llei) Liber iudiciorum, substituint als drets personals que hi havia anteriorment (que eren: El codi d'Euric pels visigots i el Breuari d'Alaric II pels hispanoromans).

Va ser un procés de ruralització i els latifundis (grans extensions de terreny d'una sola persona) van esdevenir molt importants i es van convertir en centres de l'organització política i social a les que s'afegia molta gent lliure.

A partir de l'unificació religiosa l'església agafa poder i els concilis passen a col·laborar amb tasques de govern. El pes de l'Església és molt important i això es nota a l'arquitectura, l'orfebreria i la producció literària.

RESUM:

- L'arribada dels visigots a la península obliga a la convivència amb el poble Hispanoroma que era ja aquí.
- S'unifica la religió i les lleis dels dos pobles.
- Hi ha un fort procés de ruralització (la ciutat perd importància com passava amb els romans) i els

latifundis agafen importància.

- L'església després de la unificació religiosa agafa poder i passa a participar en el poder del regne mitjançant els concilis.

3-. Al-andalus: L'espanya musulmana.

1-. La conquesta de la península:

A principis del s.VIII l'imperi visigòtic passava per l'etapa de màxima debilitat des de que es va fundar a l'414. (*esto ya lo hemos estudiado*). L'exèrcit musulmà del Magrib va aprofitar les lluites internes del visigots per conquerir en un no res la península.

Els musulmans dirigits per Musa Ibn Nusayr, governador del nord d'Àfrica i el seu lloctinent Tariq al 711 van vencer al exèrcit de Roderic i al 720 ja dominaven tota la península, excepte la franja cantàbrica. Va ser tant ràpid perquè la conquesta es va basar en capitulacions (rendicions) i per pactes aplicant un tracte respectuós amb la gent que hi vivia. Al 732 els musulmans van perdre a Poitiers (centre de l'actual França) contra els francs i la frontera entre sarraïns i francs va quedar situada als Pirineus.

2-. Les etapes de la dominació musulmana:

En principi la península ibèrica va ser anomenada Al-Andalus i va quedar organitzada com un **emirat dependent del califat omeia de Damasc** (711–756) fins que es va convertir en el emirat independent amb capital a Còrdova (756–929) (Això va passar quan va haver-hi problemes entre Damasc i Bagdad (actual Iraq)).

El període de màxima esplendor va ser durant el **califat de Còrdova** (929–1031), proclamat per Ad-al-Rahman III.

Després es va dissoldre el califat i es va dividir en **regnes de taifes** sent els més importants els de Saragossa, Toledo, Badajoz, Murcia, València i Granada.

La divisió entre els regnes i les seves lluites internes van permetre que els territoris fossin reconquerits pels reines cristians. De totes maneres el **regne de nassarita de Granada** va sobreviure fins el 1492, data on va ser dominat pels Reis Catòlics.

3-. L'estructura política, social i econòmica:

a) Estructura política: L'Emir o el Califa tenien poder absolut tant polític com religiós, que posava la seva confiança en la figura del primer ministre (*hagib*).

b) Estructura territorial: Es va dividir el territori en províncies (o cores) que eren manades pel *valí*.

c) Estructura social: Gairebé tots eren homes lliures, i hi havia una divisió social que anava per ètnies.

- **Àrabs:** s'apropriaven de les millors terres i van ocupar càrrecs polítics i administratius.
- **Berebers,** per sota dels àrabs.
- **Muladí** (hispanoromans conversos a l'islam) Es convertien a l'Islam per poder tenir terres i pagar menys impostos.
- **Mossàrabs:** Els últims, la gent que no es va voler convertir.

d) Estructura econòmica: L'agricultura viu un gran moment doncs s'incorpora el regadiu, la utilització de canals i molins de vent i s'introdueixen productes com l'arros, l'olivera, arbres fruiters.

A la ciutat es el lloc on es comercialitza: els productes agrícoles i una important producció artesanal (teixits, argent, cuir, vidre).

Hi ha un procés de utilització de la moneda que serà: El dinar d'or, el dirham de plata, i el felús de coure.

4-. La cultura islàmica:

L'arab va esdevenir la llengua internacional de cultura, i les biblioteques de les ciutats islàmiques (p.e. Cordova). Els àrabs van aprendre la cultura clàssica a través de la bizantina i van incorporar coneixements científics i tècnics de països tant llunyans com Xina o Persia.

La cultura Islàmica va aconseguir coneixements molt importants en: Ciències, filosofia i literatura.

La transmissió de coneixements de l'Islam cap a les cultures medievals Europees va ser enorme per exemple va introduir: La bruixola, el paper, la pólvora i coneixements en medicina, química, matemàtiques i astronomia.

4-. La formació de Catalunya: Dels orígens al S.XI

1-. L'imperi franc i la formació dels comtats:

- Després de la derrota de Poitiers(732) els francs van empenyer als musulmans fins a Barcelona al 801 on es va situar la **Marca Hispanica** (zona fronterera al sud dels Pirineus) el que coneixem com Catalunya vella.
- La Marca es va dividir en comtats (Urgell, Barcelona) manades per un comte anomenat monarca franc.
- Va haver-hi revoltes internes per que el comtes catalans volien mantenir relacions amb al-àndalus i els francs no.

2-. L'autoritat comtal:

- **El comte tenia l'autoritat que li donava el monarca franc.** Que era: el judicial, fer decrets, dirigir l'exèrcit i recaptar impostos. Els comtes després tenien els seus ajudants a cada vegueria o vicaria (son com comarques) que eren els veguers o vicaris.
- **El comte Guifre el Pelos (840–897)** va reunir la major part de comtats i el seu fill Guifre II, aprofitant les lluites internes que els francs tenien entre ells va unir els comtats i va iniciar la **dinastia de subirans de Catalunya**. Es a partir d'aquest moment que s'inicia **el principi hereditari de successió**.

3-. La independència.

- Gràcies a la feblesa de la monarquia franca els comtats catalans van anar obtenint un poder polític independent.
- La independència de Barcelona es va produir quan els musulmans van saquejar Barcelona (985) i el comte Borrell II va demanar ajut als francs que no li van donar. El comte no va renovar doncs el jurament de fidelitat i es va declarar independent.

4-. L'hegemonia del Comtat de Barcelona:

- A principis del S.XI hi havia 8 (vuit) comtats i el de Barcelona era el més fort sent reconegut aquest poder per la resta.
- Els regnes musulmans propers pagaven paries als comtats catalans que van enfortir-se i van

guanyar autoritat.

5-. La unio de Catalunya Aragó.

- Amb el matrimoni de Peronella (filla de Ramir II d'arago) i Ramon Berenguer IV, la noblesa araagonesa va jurar fidelitat a aquest ultim. Naixia aixi la **Corona d'Arago o confederacio catalanoaragonesa**.
- Va ser una unio politica i militar pero cadascun va mantenir les seves institucions
- Ramon Berenguer IV va signar amb Alfons VII de Castella el **tractat de Carrion** on Castella tornava els territoris que li havia conquerit antigament.